

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	== Egyesszám ára 4 fillér. ==
Helyben: Negyedévre	3 korona.	Rudnyánszky Gyula.	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre	12 "			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275
Vidéken: Negyedévre	5 "			
Egész évre	20 "			

Iparfejlesztés.

— szept. 27.

Sehol a világon nem lovagolnak annyit a jelszavak vesszőparipáján, mint nálunk.

És az a baj, hogy sok esetben nem is megyünk tovább a szépen hangzó jelszavaknál.

A hazafiságot hányan merítik ki ebben a felkiáltásban: Éljen a haza! De ezek a hazafiak bizony nem ritkán úgy élnek, hogy a haza meg ne élhessen.

Ujabbán a gazdasági kérdések izgatták az elméket különféle jelszavak kiáltására. Az egyik tábor a kereskedelmi érdekeket féltette a föld előtérbe nyomulásától; a másik viszont azt hangoztatta, hogy a kié a föld, azé az ország és ezen az alapon állami létünk főhivatásául jelölte meg a föld visszaszerzését.

Sok igazság van ebben, az tagadhatatlan.

De ha az iparfejlesztés érdekében elhangzó jelszavakat hallja az ember, önkéntelenül eszébe ötlük az a különös jelenség, hogy amikor egyrészt kétségtelen az iparos osz-

tály súlyos válsága, másrészt az iparosság nálunk többnyire csak átmeneti foglalkozás.

Nemzeti ipart csak hazai munka és hazai tőke teremthet. És ipar csak ott fejlődhetik, ahol tiszta iparos osztály van. De nálunk nincs. A kisiparos, igaz, csupán iparos munkával keresi kenyerét; de ez is, ha Isten áldását látja, a legelső megtakarított pénzen nem ipari felszereléseit gyarapítja, hanem házat, földet, tehenet vásárol.

A vagyonosabb iparos meg éppen csak mellékfoglalkozásnak tekintti az iparosságot, mihelyt annyija van, hogy mezőgazda is lehet. Aki nálunk üzletéből vagy iparából száz-ezer koronát gyűjt, az rögtön földbirtokot vásárol és szőlőt termel vagy dohányt.

Felemlítette ezt a jelenséget Láng Lajos miniszter előtt Rásó Gyula alispán is, megjegyezvén, hogy Hajdúvármegyének nincsenek iparosai, mert az iparüző legelső keresményéből földet vesz és aztán hátat fordít az iparnak.

Ez a jelentés azonban nem csupán a megyében észlelhető. Így van ez Debrecenben is, így az egész

országban. Ez az oka aztán, hogy iparunk nem fejlődhetik kellő módon és oly mértékben, mint ezt az ország nemzeti érdekei megkívánják.

Az iparos más országokban sem vagyonosabb, aránylag véve, mint nálunk. Csak tőkében gazdagabb az osztrák, a cseh, a porosz iparos és gyáros: mert az, ha megszerezte a koronát, nem vesz rajta földet, hanem iparára fordítja vagy kamatozásra heverteti, de mindig készen tartja pénzét, hogy könnyű szerrel fordíthassa gyári vagy ipari javításra, fejlesztésre, beruházásokra.

Az iparfejlesztés terén tehát első sorban arra van szükségünk, hogy tisztán iparral foglalkozó iparos osztályt neveljünk, mely semmi más ne legyen, csak iparos.

Igy lesz módunkban látni azt az egészséges fejlődést, mely a kisiparostól nagyiparost teremt. És az a helyes gazdasági élet egyetlen áldásos iránya, mely az iparfejlesztés politikáját nem az iparos osztály egyéni boldogulásában érvényesíti csupán, hanem magát az ipart mint végeztet tüzi ez osztály feladatai közt legmagasabbra.

Mind a vérpadig.

Irta: Anatole France.

André sokáig kóborolt az elhagyott utcákon, míg végre leült a Szajna partján. Tekintetével a kis házat kereste, ahol Lucie ült, Lucie, a kedvese még a reménység s a boldogság idejéből.

Hosszú idők óta nem volt oly nyugodt, mint most. Nyolc órakor bement a vendéglőbe s olvasta a lapokat. A „Courrier de l'Égalité”-ben megtalálta az elítéltek neveit, akiket Floréal 24-én a Place de la révolutionon ki tognak végezni.

Jó étvágygyal fogyasztotta el reggelijét, az után felkelt. Belenézett a tükörbe, megnézte, rendben van-e a ruhája, üde-e az arca, mikor mindezzel készen volt, lassu léptekkel megindult a part mentén A Rue de Seine et Rue Mazarin sarkán

egy alacsony házikó előtt állott meg.

Ott lakott Lardillon polgártárs, a nyilvános ítélőszék bűnvádloja. André ösmerte őt, még Angersből, később, mint sanscolutte-val, találkozott vele Párisban.

Csöngetett. Kis vártatva egy arc jelent meg a rácsos ablak mögött s miután a kíváncsi arc, aki nem volt más, mint Lardillon, meggyőződött a látogató jelenlétéről, egészen megjelent a kapuban s ajtót nyitott Andrének. Virágzó, javakorbéli ember volt, villogó szemekkel veres orral. Megjelenése éppenséggel nem árulta el könyörtelen szereplését.

Bevezette André-t az első szobába. Kis asztalon két teríték állott. Tyuk, sonka, hideg felvágott volt a tányérokban, melyek körül boros palackok állottak. A kandalló mellett állott egy másik asztal, ezen volt a sajt s a gyümölcs, az íróasztal meg tele volt likőrös üvegekkel

A félig nyitott ajtón át a másik szobába lehetett látni.

— Lardillon polgártárs, egy szivesre akarlak kérni — szölt André.

— Szivesen állok rendelkezésedre, ha sziveségem teljesítése a köztársaság érdekeivel nem áll ellentétben.

— Lardillon polgártárs, jól tudod, hogy két év óta áskálódtam a legjobb barátod ellen, azt is tudod, hogy szerzője vagyok az „Autels de la „Peur”-nek. Szolgálatot teszel a köztársaságnak, ha engem elfogatsz. Kötelességedet teljesíted csupán. De nem ez az, amire kérni akarlak. Szeretek s akit szeretek, fogságban van.

Lardillon lassan bólintott a fejével, melylyel mintegy jelezni akarta, hogy teljesen megértette André óhaját.

— Tudom, hogy nem vagy olyan könyörtelen ember, mint aminőnek tartanak. Kérlek, Lardillon polgártárs, fogass

Saját termelésű, teljesen érett csemege szőlőt

legelőnyösebb áron ajánl **CSANAK JOZSEF** kereskedése

== Nagybani vevőknek külön engedmény. ==

— szept. 27.

— **Az ülések meghosszabbítása.** Széll Kálmán miniszterelnök tudvalevőleg még a múlt ülészak végén bejelentette a képviselőháznak, hogy a Ház tanácskozásainak rendje tekintetében előterjesztést fog tenni. Most arról értesülünk, hogy mindjárt a második ülészak megnyitáskor, a jövő évi expozé betérjesztése után Széll miniszterelnök érintkezésbe lép az ellenzéki pártok vezéreivel e tárgyban és aztán javaslatot tesz a Háznak a tárgyalások gyorsítása iránt. Igen valószínű, hogy a költségvetés tárgyalása alatt párhuzamos gyűlések lesznek: a déli és esti vagy délutáni órákban. A cél első sorban az, hogy a jövőben indemnytíre ne legyen szükség és a költségvetés január elsejéig már szentesítve legyen.

Van egy más terv is, a mely már régi vágya a kormányoknak és ez az, hogy az eddigi ülésrendet is megváltoztassák.

Tudvalevő dolog, hogy évtizedes rend alapján délelőtti 10-től délutáni két óráig tartottak az ülések, tehát épen abban az időben, a midőn nemcsak a miniszterek, hanem minden képviselőnek, a kit hivatása és megélhetése hivatalos órákhoz kötött, rendszerint nagy volt az elfoglaltsága és vagy a munkaköre szenvedett, vagy pedig képviselői funkcióját nem gyakorolhatta. Különösen állott ez a miniszterekre, a kik fontos dolgaikat halasztották el gyakran a képviselőház ülései miatt.

Ezt a rendet óhajtják tehát megváltoztatni akként, hogy az ülések *d. u. 1 vagy 2 órakor kezdődjenek.*

el, csukass együvé a kedvesemmel s aztán küldj bennünket Port Libre-be!

— Eh, hisz ez több, mint az élet! Itt a boldogságról van szó! A boldogságot kívánod, polgártárs!

Kinyújtott karjával a hálószoba felé intett:

— Epichares, Epichares! kiáltott Lardillon.

Magas, nyulánk leány jelent meg az ajtóban, ingujja fel volt túrve, nyaka meztelen volt, s kokárdát viselt a hájában.

— Gyere csak ide nimfácskám!! Nézd meg jól ezt az arcot, s vésd erősen a kis agyadba, hogy vissza tudj rá emlékezni. Derék ember. Jó szive van, mint nekünk, Epicharesz. Követni akarja kedvesét egészen a guillotineig. Mit gondolsz, Epichares, meg lehet tagadni a kivánságát?

— Nem — válaszolt a lány s megsimogatta André arcát.

— Helyesen beszéltél istennőm, teljesíteni fogjuk óhajlását. Add ide a címe-

Az önálló vámterület mellett.

A kereskedelmi és iparkamara felhívása.

— szept. 27.

A holnapi népgyűléssel kapcsolatban a debreceni kereskedelmi és iparkamara a következő felhívást adta ki:

Debrecen város kereskedőihez és iparosaihoz.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara szilárd meggyőződéssel vallotta mindenkor az elvet, hogy hazánk közgazdasági jövőjének alapfeltétele az ország gazdasági önállósága, melyet áldozatok árán is biztosítanunk kell.

E meggyőződésének hangos nyilvánításában nem engedte a kamara gátlatni magát semmi melléktekintet által soha és e meggyőződésének megvalósítása felé vezető uton támogató harcoként kíván szerepelni mindenkor.

A kamara szoros kapcsolatban állván az étellel, hivatása körébe esőnek tartja, hogy a közvéleménynek gazdasági kérdések körül hullámzó érdeklődését figyelemmel kísérje s hogy a nyilvánosság működésében rejlő hatalmas erőt a maga részéről is üdvös mederbe igyekezzék irányítani.

Kerületünk székhelyén Debrecen városában vasárnap szeptember 28-án népgyűlés lesz, melyet a város pártkülömbőség nélkül való polgári összessége rendez abból a célból, hogy az önálló vámterület eszméjét, ez eszmének hazánk jövődjére kiható nagy fontosságát a nép széles rétegei előtt is megérthetővé, rokonszenvesse tegye, hogy a politikai és gazdasági közélet harcoss tényezői a nagy nemzeti küzdelemben magát a népet is megnyerjék munkatársuknak, ennek kimeríthetlen erejével vegyék körül küzdő soraikat.

A kamara elnöksége kötelességében állónak tartja, hogy amikor többször és kezdeményezőleg is vallott meg-

det, polgártárs! Nyugodt lehetsz, holnap éjjel már a börtönben alhatol!

— Készen vagyunk?

— Készen polgártárs! Látni fogod a kedvesedet s mondd meg neki, hogy beszéltél Epichareszel. Kívánom, hogy harag nélkül tarts meg a szivedben, a mig guillotine alá kerülsz.

André megröszönte Lardillon kegyét s egyben kijelentette, hogy rosszul esik neki, hogy szivességét semmivel nem viszonzhatja.

— Az egész emberiség ügye, polgártárs, ilyenért nem szoktak hálálkodni.

Felkelt, keblére ölelte Epicharest.

— Ki tudja, mikor kerül ránk a sor? Addig is igyunk meg egy pohár bort polgártárs. Talán velünk tartanál az ebédén is?

Epichares tapsolt örömeiben s át akarta ölelni André, de az kibontakozott karjai közül s gyorsan kisurant Lardillon házából és boldog volt, hogy óhajlása teljesülni fog.

győződésének elvi tartalma a nyilvános érdeklődés legszabadabb terén szóba kerül, a maga részéről is teljes rokonszenvenek és teljes helyeslésének adjon kifejezést s biztató szóval küldje e díszes manifesztációhoz a kötelékébe tartozókat.

Kereskedők és iparosok! tömött sorokban és egész lélekkel vegyetek részt azon a politikai pártokon felül álló, politikai pártokat egy koszoruban egyesítő népgyűlésen, mely Magyarország gazdasági önállósága érdekében a népszavára hivatkozik most — ugyanazok az eszmék, gondolatok, ugyanazok a hazafias törekvések keresnek ez alkalommal is érvényesülést, mint amelyeket a kamara tanácstermében a kereskedők és iparosok választottainak lelkes egyetértése mellett illetékes és törvényes terütkön, a kamara zászlajára felirtunk és ott mindenki előtt meglobogtattunk.

Legyen a szeptember 28-iki népgyűlés méltóságos és díszes megnyilatkozása Debrecen város egész közönségének s e közönség tömegében az első sorokat foglalják el a legközelebről érdekelt osztályok: a kereskedők és iparosok.

Debrecen, 1902. szeptember 26.

A kereskedelmi- és iparkamara nevében:

Hazafias üdvözléssel:

Szabó Kálmán, Szávay Gyula,
elnök. titkár.

Egészségügyi muzeum Debrecenben.

Lieberman egyetemi tanár tervezete.

— szeptember 27.

Liebermann Leó, a kiváló orvostudor, a fővárosi egyetem tudós tanára, a ki 3 évtizeddel ezelőtt egyik legjobb tanulója volt a debreceni ősi kollégiumnak, tegnap igen érdekes, közegészségi viszonyainkra nagy fontosságú tervezetet küldött Debrecen városához.

A tervezethez javaslatot is csatolt, melyben indítványozza, hogy Debrecenben a közegészségügy népszerűsítésére egészségügyi muzeumot állítsanak fel.

Liebermann Leó javaslatában előadja, hogy e közegészségügy terén nagyobb haladást volnánk képesek felmutatni, ha nemcsak könyvek és hírlapi cikkek útján igyekeznénk az egészségügyi ismereteket terjeszteni, hanem szemlélőleg is.

Ezt a célt legjobban az egészségügyi muzeum felállításával érhetnénk el. Az egészségügyi muzeum felállítása — Liebermann tanár szerint — igen csekély anyagi áldozatot igényelne Debrecen város közönségétől. Egy ilyen muzeum felállítására egyéb nem szükséges, mint egy világos, könnyen hozzáférhető 2—3 szobából álló helyiség, melyet a város valamely helyiségében rendelkezésére bocsájthatna e szép célnak. Ezenkívül a város ugy is fizetett szolgaszemélyzetéből kitelne a takarító és a muzeumot felvigyázó közeg.

Miután pedig a muzeum egyben állandó kiállítás is lenne, — feltételezhető, hogy azon kereskedők és iparosaink, akik hygienikus szereket stb. árulnak, tárgyaikat s szereiket minden költ-

**Fütyöl a szél, az idő már ősze jár,
édes anyám meleg ruhát vegyen már!**

bevásárolni, s 10 frt bevásárlás után még egy szép övet, esetleg 1 fűzőt (midert) ad ajándékba.

Csak **MEZEY GYULÁ**hoz tessék menni Piacz-utca, 42. **Bidermann**-ház. Ott a legolcsóbban lehet, **Ruhaszövetet, flanelt, barchetet, alsó téli ruházatot, harisnyát**

ség nélkül bocsájának a muzeum rendelkezésére. A muzeum így minden nagyobb költség nélkül létesíthető lenne s az egészségügy népszerűsítésében hathatósan működhetne közre.

A muzeum tárgyait a következőkben körvonalozza Liebermann tanár:

Ivó víz tisztítására szolgáló eszközök, kutak, vízvezetési berendezések rajzai, szellőztető készülékek, ablakminták, különböző építő és burkolat minták, szobafestékek, mázok, különböző egészségügyi kályhák s fűtő készülékek, világító testek és anyagok lakások, butorok, ruhákneműk, különös tekintettel az egészségügyi óvintézkedésekre, tápszerek, italok eltartására szolgáló eljárások, fürdő berendezések, medencék stb.

Mi a magunk részéről is megvagyunk győződve arról, hogy ez a muzeum tényleg igen üdvös hatással lenne a közegészségügyi ujtások népszerűsítésére s miután felállítása alig pár száz koronájába kerülne Debrecennek, a magunk részéről is hozzájárulnánk annak létesítéséhez, természetesen előbb kisebb igények mellett. Később azután fokozatosan fejleszthetnénk a kis muzeumot.

Az ügy különben a legközelebbi közgyűlésen szóba kerül, előre is felhívjuk rá olvasóink figyelmét.

Egy bolti tűz története.

(Az üzleti pangás idején.)

— szeptember 27.

(Kereskedő és neje a boltban durákokat játszanak, Bernát a segéd az ajtóban áll, az inas alszik.)

A kereskedő. Te Fáni, azt mondom neked, hogy meg kell örülni. Itt van a szép portéka, nemsokára lejárnak a váltók és a kutya se néz felénk.

A feleség. Ugy kell neked! Te üzletember vagy? Menj végig az utcán és nézd meg, hogy mennek ott az üzletek?

A kereskedő. Azok se lesznek milliómossokká! mondá!

A feleség. Hja persze! Ha itt ülsz és várod a jószerecsét, nem fogsz eszinni üzletet. Itt sok a kiadás, gáz, fűtés, biztosító és...

A kereskedő (közbevág). Megállj, van egy eszmém! Felgyújtjuk a boltot!

A feleség. Megholondultál?

A kereskedő. Nekem ne mesélj! Így fogjuk csinálni. Az asztalra fogjuk rakni az el nem adható holmit, te leöntöd petróleummal és én, véletlenül eldobok egy gyufát.

A feleség. És azután, ha véletlenül becsuknak?

A kereskedő. Az az én bajom.

A feleség. De hátha engem is becsuknak?

A kereskedő. Az a te bajod. Különben ne csevegj annyit. Az inast elküldjük, Bernát, a segéd itt marad, ő úgy is a sógorod lesz, neki szabad az üzleti titkokat tudni.

A feleség. Jól van, nem bánom. (Kiszól.) Bernát, jöjjön csak.

Bernát. (Bernát nem fordul vissza.) Nem vagyok kíváncsi.

A kereskedő és feleség (egyszerre.) Bernát! Nagyon fontos!

Bernát. Na, kíváncsi vagyok, mi lehet az a fontos?

A kereskedő. Bernát! Maga nekünk jó barátunk. Bizalmas mondanivalónk van. Maga jól tudja, hogy milyen rosszul megy az üzlet...

Bernát. Fel akar mondani? Kérem, megyek. En nem vagyok portás ugysem.

A kereskedő. Másról van szó. Tudja,

hogy a legjobb reklám, ha kiírjuk, hogy tűz által megrongált tárgyak mélyen leszállított árban?

Bernát. Nekem mondja?

A kereskedő. Tehát majd kirakjuk a rossz portékát és véletlenül megfogjuk gyujtani.

Bernát. Gemacht! (Közösen az asztalra rakják a portékát.)

A kereskedő. Fánikám, most menj a cimfestőhöz, vásznont vigyél magaddal, így olcsóbb. Bernát szaladjon telefonálni, most pedig hol az a petroléum...

(Öt perc múlva.)

(Tűzoltóság, rendőrség, csődület, vázsztábla és másnap tele az üzlet vendékekkel.)

Ágról-ágra.

A Szabadság számára írta: Szatyj.

(Szinházi ujságok.)

Szegény jó Kósa Barna bátyánk, a Debrecen volt, szép emlékü felelős szerkesztője, annak idején minden héten megkérdezte mély tisztelettel felüliróttól:

— Ugyan kérem, ez a Krémer ur még se magyarosította meg a nevét. Furcsa magyar színész az ilyen. Olyan ember, a kit Krémernek hívnak nem is lehet jó színész...

És e sorok szerény betűvetője mindannyiszor azzal volt kénytelen válaszolni, hogy Krémer ur még se szánta rá magát a névmagyarosításra, ellenben ő a vidék egyik legjobb komikusa mégis s mint ember is a legkellemesebb halandók közé tartozik.

Most hogy Krémer Jenő visszatért hozzánk újra, eszünkbe jut jó Kósa Barna bátyánk sürü kérdezősködése. Krémer Jenő ugyanis színházi ujságot akar indítani s ezzel konkurenciát akar a hírlapkiadásban félangolosan beretvált kollegáknak, Sipos Bélának, a ki pedig egyetlen esetben sem óhajtotta eljátszani Krémer ur óra elől, az ő legjobb szerepeit.

Krémer Jenő lapvállalata tehát nem részesült a debreceni ujságírók részéről kedvező fogadtatásban, mert a hírlapírók azt tartják, hogy vagy szerkeszt valaki, vagy színjátszik.

Hanem Krémer elérte ezzel a lapvállalkozásával azt, hogy miniszteri engedély nélkül meglett magyarosítva a neve.

A Hungária bohém asztalánál ugyanis, mikor megjelent mosolygós arccal, a bohém fiúk az ismeretes Alborák nótá dallamára, a következő kórusban elénekelt nótával fogadták:

— Torma ur Torma ur!
Az ön lapja szemet szur!

Hogy vajjon mind a két Színházi ujság megjelenik-e, az a jövő titka. De ha megjelenik, azt hisszük igen érdekes dolgokat olvashatunk majd a Sipos Béla ujságjában, a színházi előadásokról szóló recenziókban.

Teszem azt:

... Krémer Jenő ur tegnapi sekszpiri alakítása tele volt sajtóhibával, ami különben lapját is legjobban jellemzi.

Avagy:

Krémer Jenő ur tegnap Mongodin ur monologját összetördelte Hamlett Lenni vagy nem lenni... nagy magánjelenetével. Színházi ujságban csak megjárja ez a dolog, a hol a tárca rovat örgrófnéja gyakran sohajthat fel Agutár David hirdetési szövegezésében (a tördelő hibájából) de a debreceni színház nagy multtal dicekedhető színvonala a

színpadon ilyen dolgokat nem engedhet meg.

Másnap pedig ilyen kijelentések lesznek a Sipos ujságjában.

Krémer ur tegnap szerepét garmond kompakt-szerűleg domborította. Ilyen betűkkel az ujságban szedheti a Küry Klára nevét, de a szerepét halványabb nüanszokkal kellett volna megjátszani.

Vagy pedig:

Krémer ur tegnapi szerepe vagy elveszett a kitünő összességben, mint a cicero ritka betűk közt a: petit. Azt gondolta, hogy Sirie márki szerepe a darabban csak annyira fontos, mint a lapokban a Vizállást jelző közlemények. Ez pedig nagy hiba.

Ez is előfordulhat:

Krémer ur tegnap úgy hadart, mintha táviratitudo sítást kellett volna bemondania a Wiener Tagblatt-nak a bécsi telefonon.

Avagy:

Krémer ur tegnap a Gertrudis termébe sport-öltözetbe jött be, valószínűleg, hogy ezzel pótolja Színházi ujságja Sport rovatának hiányát zugolódo előfizetői előtt.

És végül, ha Krémer ur lapja megbukik, majd ilyesfélét olvashatunk:

Krémer ur lapja megbukott. Makó színigazgató most már bátran ráoszthatja Bánk-bán címszerpét, mert most már igazán átérzetten mondhatja el az utolsó felvonásban:

— Nincs a teremtésben vesztés, csak én!

EGYLET.

Meghívó. A Göncy egylet az alábbi meghívót bocsátotta ki:

A Göncy Egylet választmánya által 1902. okt. 4-én, d. u. 4 órakor, a tanítóképző int igazg. irodájában tartandó gyűlésre. Tárgyak: 1. Titkári jelentés s ezzel kapcsolatosan a köröktől beérkezett javaslatok tárgyalása. 2. A mult közgyűlés által kitűzött pályakérdésre beérkezett mű megbírálásáról szóló jelentés és javaslat. 4. Simonovics D. jkőri alelnök indítványának végleges szövege megállapítása s esetleges intézkedés. 4. Pénztári jelentés. 5. Könyvtári jelentés. 6. Indítványok.

A debreceni dalegylet estélye. Október 2-án rendezti ez évben első dalestélyét a debreceni dalegylet Mácsay Sándor karnagy vezetése és Rác Károly és fia zenekara közreműködése mellett, a Bika szálló disztermében. A dal- és zeneestélyre a belépti-dij személyenként 2 kor. család-jegy 3 személyre 4 korona. Kezdeté este 8 és fél órakor. Az est műsora: 1. Nyitány: Rác Károly és fia zenekarától. 2. Kossuth-dal, Gaáltól. 3. Vinetta, Abt F-től. 4. Minden este, Zieglertől. 5. Falu végén, Wuschingtól. 6. Pusztai élet, Zimaytól. 7. Rákócy-induló, Hubertől.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnepnapon d. e. 9—12-ig.

Szept. 27-től október 1-ig. Kossuth kép- és ereklye-kiállítás, Simonffy-utca 1. számú bérház. Nyitva reggel 8 órától este 7-ig. Belépti díj felnőtteknek 20 fillér, gyermekeknek 10 fillér. — Tanintézeteknek osztályonként tetszés szerinti gyűjtés.

27. D. u. 3 ó. Színházi tűzvizsgálati állandó bizottság szemléje a színházban.

27. D. u. fél 3 óra, Városi szervezeti szabályzat módosítása tárgyában tanácsi értekezlet. — Városháza nagy tanács terem.

* 27. Megyei állandó választmány ülése.

28. Reggel 8 ó. Gazdasági szakbizottsági ülés, a gazdasági tanácsnok szobájában, városháza.

28. D. e. 9 óra. Tűzoltó testület diszközyűlése a városháza nagytermében. D. e. 10 órakor gyakorlat a laktanya udvarán, 11 órakor a kistemplom tornyán. D. u. fél 2 órakor társas ebéd a Bika disztermében.

28. d. u. 3 órakor népgyűlés az önálló vámtérület érdekében, a városháza udvarán.

29. d. e. 9 órakor Hajdúvármegye közgyűlése a városházán.

29. d. e. 10 ó. rendes tanácsülés.

29. d. u. 3 órakor. Jog- és pénzügyi biz. ülés a városházán.

30. Este fél 8 órakor. A színházi évad megnyitó előadása a színházban.

Okt. 13—21. Őszi nagyvásár.

Tűzoltók ünnepe.

Az Ő. T. testület 25 éves fennállása.

— szeptember 27.

Holnap a mi derék tűzoltóink ünnepi riadót fujnak. Megünneplik a debreceni önkéntes tűzoltó testület 25 éves fennállását és ennek emlékére diszközyűlést tartanak a városházán, lakomát rendeznek az Angol királynő fogadóban és rendkívül érdekes tűzoltói gyakorlatot mutatnak be a néző közönségnek az ev. ref. kistemplom tornyán.

A nevezetes emlékünnepre lejön *Ruffy Pál* belügyminiszteri tanácsos, *Bulyovszky Aladár* miniszteri titkár, a ki a testületnek 1893. óta tiszteletbeli főparancsnoka; továbbá több nagyobb vidéki város tűzoltóságának parancsnoksága.

A közgyűlés, valamint a gyakorlat nyilvános, azon minden érdeklődőt szívesen látnak. A déli lakomán csak meghívottak vehetnek részt, akik az ünneplő tűzoltó testület vendégei lesznek.

Este 8 órakor a tűzoltóság murija zárja be az ünnepet.

(Az ünnepi közgyűlés.)

A 25 éves fennállás emlékét ünneplő jubiláris közgyűlés a városháza nagy tanácstermében vasárnap, e hónap 28-án délelőtt 9 órakor lesz a következő sorrenddel:

1. *Puky Gyula* főispán üdvözlő beszéde.

2. *Simonffy Imre* kir. tanácsos, pol-

gármester üdvözlő beszéde a városi hatóság és közönsége nevében.

3. *Szikszay Gyula* testületi parancsnok megnyitja a közgyűlést.

4. Az Ő. T. parancsnokság jelentése a 25 éves évfordulóra, felolvassa: *Jabloneczay Kálmán* titkár.

5. Az 5, 10 és 15 évet szolgált tűzoltók felkészítése a tűzoltói szolgálati érmeikkel, *Bulyovszky Aladár* belügyminiszteri titkár, debreceni tiszteletbeli főparancsnok által.

6. Zárszó.

(Gyakorlat az őrtanyán.)

Délelőtt 10 órakor a tűzoltó testület csapat-utcai őrtanyáján gyakorlat lesz a következő tervszerűen: 1. Iskola szerelés, szivattyúkkal. 2. Gyors szerelés, szivattyúkkal. 3. Mászógyakorlat, kétkaru létrával. 4. Hármás és hatos dugólétra gyakorlat. 5. Ugrás az I., II., III-ik emletről. 6. A mentők gyakorlata.

(Gyakorlat a kistemplom tornyán.)

Ezután rendkívül érdekes gyakorlat következik a kistemplom tornyán.

A tűzoltók riadóval kivonulnak a piac-utcai kistemplom elé. A feltevés az, hogy a torony és a harangház felett lakó toronyőr a lépcsőn már nem tud menekülni s így a kivonuló tűzörség feladata az lesz, hogy a toronyt veszedelemes helyzetéből megszabadítsa, — első dolga tehát az emberélet megmentése, azután hozzálát a toronytűz oltásához.

A gyakorlaton a vörös zászlók tüzet, a fekete zászlók füstöt jeleznek.

Végül diszponálás lesz az összes szerekekkel.

(Lakoma az Angol királynőben.)

Délután fél kettőkor lesz a száz területű lakoma az Angol királynő nagytermében. Erre a jubiláló tűzoltó testület vendégül látja a meghívottakat.

(Az esti muri.)

Törő Imre vendéglőjében este 8 órakor kedélyes tűzoltó muri zárja be a jubiláris ünnepet, melynek előkészítésén lelkes szeretettel fáradoznak: *Szikszay Gyula* főparancsnok, *Publik Ernő* helyettes főparancsnok, *Morvay Sötér* és *A. Nagy Gábor* parancsnokok, *Berkó János* segédtsizt, *Jabloneczay Kálmán* titkár.

* Műpártoló egyesület Debrecenben.

Debrecen előkelő társadalmának vezérférfiai dr. *Csikos Sándor* orvos elnöklésével műpártoló egyesületet alakítottak az elmúlt esztendőben. El is készítették a szép célú egyesület alapszabályait a miniszterhez. Most aztán *Széll Kálmán* miniszterelnök, — mint belügyminiszter jóváhagyta ezeket az alapszabályokat s ellátva azokat a szokásos záradékkal, tegnap küldte vissza Debrecen városához.

* **Debreceniek a nagyváradai iparos nagygyűlésen.** Tudvalevőleg az iparosok nagyváradai október hó 18 és 20-ik napján tartandó országos gyűlésen a debreceni *Ipartestület*-nek is számos tagja fog részt venni, akik *Tóth Kálmán* egyesületi elnök vezetése mellett mennek át a nagygyűlésre. Az ipartestület felkéri azokat, a kik az országos gyűlésre Debrecenből át ohajtanak menni, hogy e hó 28-ig az ipartestület titkári hivatalánál jelentkezzenek.

* **Ünnep a gör. katolikusoknál.** A gör. kath. egyház ma ünnepli a Kereszt-felmagasztaltatás emlékűnnepét, mely alkalomból a helybeli gör. kath. kápelnában az istentisztelet a következő sorrendben fognak megtartatni: reggel 6 órakor nagy reggeli istentisztelet és kenyéradás; délelőtt 9 órakor szent mise utána miroválás; délután 3 órakor nagy vecsernye, 4 órakor sz. olvasó.

* **A külföldi vendéglősök és az idegen forgalom.** Budapesti tudósítónk távirja: A fővárosban megtartott nemzetközi vendéglős kongresszus tagjai közül a legtöbben részint elnöki, részint pedig választmányi tagjai a külföldi idegen forgalmi egyesületeknek és ezért különös érdeklődést tanúsítottak a mi idegen forgalmi irodánk szervezete iránt. Mikor aztán ma megtekintették az államvasutak új idegenforgalmi irodáját, nagyon megvoltak lepetve az ott látottakon és tapasztaltakon. A külföld idegen forgalom hivatásos vezérei, mint nagy üjtást üdvözltek azt a körülményt, hogy Budapesten az idegenforgalmi irodát *menetjegy irodával* egyesítették és többen kifejezték azt a szándékukat, hogy ennek az üjtásnek hazájukban is mozgalmat indítsanak. A nagy kocsitáborral érkezett vendégeket az idegen forgalmi iroda részéről gróf *Szapáry Pál*, *Dessewffy Arisztid* és dr. *Pollák Gyula* igazgatók, *Láng József* ügyvezető igazgató és *Gálos Kálmán* titkár fogadták és kalauzolták.

* **Tűzvizsgálat a színháznál.** Mielőtt Thália papjai megkezdenék működésüket a debreceni színházban s tüzet gyűjtésnek ott a művészet oltárán, ne hogy lelkesedésük, művészetük tüzevel, vagy más uton is, — lángbaborítsák a festett falakat, vizsgálatot tartanak a tűzbiztonság ellenőrzésére hivatott közegek a színpadon és pedig *Körner Adolf* tanácsos elnökle alatt *Oláh Károly* művészeti tanácsos, *Bockó Sámuel* r. főkapitány, *Publik Ernő* h. tűzoltó főparancsnok, *Debreceni Jenő* a helybeli gázgyár igazgatója. A tűzrendőri-vizsgálat ma délután 3 órakor lesz.

* **Végzetes hegyszakadás.** Nagy szerencsétlenség történt — mint lapunknak távirják — az érvamegyei Dubnicán. A napokba a Felvidéken ugyanis földrengés volt, melynek következtében Dubnicán a hegyoldal 60 méter hosszúságban leszakadt. A szakadás a Rígya nevű hegyrész szélén történt, melynek tövében vannak építve a községbeli házak. Ezeket a házakat a leomló sziklatömb teljesen elsodorta a helyéről és levitte a völgybe. A földrengés által okozott lökés következtében a lakosság felébredt és kifutott a házakból, csak *Duchony Mihály* felesége, a ki gyerekágyban feküdt és kis gyermeke, továbbá *Resnár Adám*, egy 75 éves öreg ember és özvegy *Privich Mártonné*, a ki szintén betegen feküdt, maradtak benn. Ezeket ott érte a lökés s a leomlott kötömg a házak törmelékével együtt teljesen eltemette.

* **Betörés a Csokonai papírüzletbe.** A helybeli Csokonai nyomdával kapcsolatosan vezetett *Kossuth-utca 13.* sz. alatt levő papírüzletben tegnap, *fényes délben betörők jártak.* Hogy miképen jutottak be az udvar felől délben is vasajtóval bezárt üzleti helyiségbe, azt nem lehet tudni, valószínű azonban, hogy az utca nyíló ajtón, melyre délben a görredőnyt nem szokták lehuzni, álkulescsal hatoltak be a tettesek. És ezt a feltevést valószínűvé teszi az a körülmény, hogy pár nappal előbb ennek az ajtónak a kulcsa elveszett s másikat kellett a zárhoz eszűáltatni. Az elveszett kulcs mind a mai

napig nem is került elő. A betörők alkulescsal felnyitották az üzlet kézi pénztárának fiókját és abból 53 koronát elvittek. A nagyon gyors, sietős munkában ott is felejtették az alkulesot a pénztár mellett levő széken. Szerencsére a Wertheim szekrény vasajtójával nem tudtak boldogulni. A rendőrség a tetteseket keresi.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap a következő haláleseteket jelentették be. *Sachtner* Lajos róm. kath. 5 hónapos, *Szűcs* Miklós ev. ref. egy hónapos.

* **Kohn ur.** Lapunk barátja arcából kikelve, ellenben őszi kabát nélkül beront a szerkesztőségbe.

— Szerkesztő ur, megreped a szívem!

— No mi baja?

— Egy szerencsétlen ember kóborol az utcán, aki tegnap este óta folyvást keres valamit.

— Mit keres?

— Tegnap a törvényszék hat heti fogházra és három évi hivatalvesztésre ítélte a boldogtalant. És most keresi a törvényesen elvesztett hivatalát... de sehol se találja.

Kohn urat kidobtuk.

* **Segítség! segítség!** Izgalmas jeleket folyt le tegnap délelőtt Budapesten a Duna partján. Pont déli 12 órakor a parton rémes sikoltás hangzott:

— Segítség! Megful! Segítség!

A vész kiáltásokra többen oda siettek és egy bátor munkás hamar eloldotta a mentő csónokot.

— Segítség! Belefutad! — kiabálta egy ósdi öltözötű öreg kisasszony, két kezét tördelve.

A munkás karjába belekapaszkodott a felesége.

— Ne menj! Mi közöd hozzá? Nagy szél fuj, felfordulhat a csónak. Ne menj, édes uram.

De a munkás már ekkor a csónakban ült és gyorsan evezett ama fekete pont felé, melyet a fodros hullámok fölfölvetettek.

— Vége! Eltűnt! — sikoltozott a hölgy.

E pillanatban a férfi kiugrott a csónakból, hogy a víz alá merülve keresse az áldozatot.

Velőtrázó ujjal sikoltás ejtette izgalomba a parton állókat; az életmentő is elmerült és felesége kétségbeesetten kiabált segítségért.

Bátor hajósok jöttek, utána eveztek a két áldozatnak. De hiába! egyik se került felszínre többé.

— Milyen szerencsétlenség! sopánkodtak a nézők. — Egyszerre két áldozat!

A munkás felesége örülten szaladgált a part mentén. A másik nő mintegy megkövülve meredten állt.

Egy ur megszólította:

— Vigasztalódjék! Talán férje volt, akit elvesztett vagy gyermeke?

— Nem!

— Talán a testvére?

— Nem!... a kutyám!

A tömeg kis híja, hogy agyon nem verte a vén kisasszonyt.

* **Verekedő testvérek.** *Vámospércsen* két testvér *Rác* Lajos és öcsese *Sándor* valami csekély dolog miatt összeszólalkoztak úgy, hogy verekedésre fajult a dolog köztük. Ugyanis *Rác* Lajos az öcsését egy vasvillával jól elverte, *Sándor* pedig a bátyját verte agyba-főbe egy baltával. A szerető testvérek súlyosan megsérültek. A csendőrség áttette az ügyet az ügyészséghez.

* **Megszöktelett versenyparipa.** Érdekes esetről értesíti lapunkat mezőkeresztes levelezőnk. *Pejacsevics* Artur gróf rákospalotai birtokos gyönyörű, 20.000 koronás versenyparipáját ott gondozta az utóbbi időben *Monez* N. zsokké. Roppant megtetszett neki a gyönyörű telivér fekete kanca. Nem tudott letenni arról a tervéről, hogy övének mondassa a karsu állatot, — kapta tehát magát, felpatant a hátára és eltűnt vele. Azóta hirt sem hallottak sem a paripáról, sem a tolvaj lovászról. A mezőkeresztes főszolgabíró, *Cziffra* Kálmán, *Pejacsevics* gróf panaszára elrendelte mindkettő körözését. Aki hirt tud róluk mondani, illő jutalomban részesül.

* **A mértékhitelítés államosítása.** A kisebbbrangu, de mégis nagyon fontos kérdések sorában még teljesen rendezetlenül áll a mértékhitelítés állami rendezésének kérdése, Irányadó helyről régóta sürgetik már ezt, sőt egyizben a királyi trónbeszédben is elodázhatatlannak jelölték meg a mértékhitelítés államosítását. *Baross* Gábor pedig annak idején komolyan foglalkozott a reá vonatkozó törvényjavaslat gondolatával. A ki a praktikus élet minden apró fázisával tisztában van, rá fog jönni, hogy ennek a kérdésnek a rendezését már nem szabad tovább halogatni. Amikor az ugynevezett kisemberek érdekeinek megvédelmezéséről van szó, nem szabad tétovázni, mert minden elveszett percért kár. A mértékhitelítés államosításának kérdése pedig főként és első sorban a szegény embereket sújtja, kik önmaguk nem tudják a mértékek igazságát úgy ellenőrizni, mint a tanult ember. Akár súly, akár hosszúság, akár ürmértékről van szó, tömérdék visszaélés lesz mindaddig, míg a hitelítést és az ellenőrzést is kötelezővé nem teszik. — Az élelmi cikkeknek, a fának, a szénnek, az italoknak a vásárlása lépten-nyomon arra utalja a szegényt embert, hogy jogos igazának a tudatában bármikor megtekinthesse a mértéket, mert ha az nincsen az államjegyével ellátva, akkor nem bizhatik az ellenszolgáltatás igazságában. A becsületes kereskedőnek az érdeke itt mindenben közös a fogyasztóval, mert hiszen a kiskereskedő örülhet legjobban, ha a fogyasztó kétségét az állam hiteles jegyével és a hivatalos ellenőrzés kimutatásával eloszlathatja. A mértékhitelítés államosításának költsége csekély s nagy közhaszonnal szembeállítva egyáltalában számba sem vehető. Epen erre való tekintettel remélhető, hogy az ország közóhajtását a törvényhozás teljesíteni fogja. A kormány bizonyára nem fog késni a mértékhitelítés államosításával sem. Mert jól rendezett állam e nélkül el sem képzelhető.

* **Új tőzsde!** A főtéren a *Városháza-épületben* (a *Telegdy* könyvkereskedés mellett) megnyílt a *Nagy-féle* tőzsde, hol helyi, bel- és külföldi *hírlapok előfizetése díjtalanul eszközöltetik.*

Napilapok már a kora reggeli és déli órákban kaphatók, *osztálysorsjegyek* és mindennemű sorsjegyek *elárúsítása.*

Játékkártya, váltóürlap, levél- és okmány-bélyeg. Szivar és cigaretta hüvelyek a legnagyobb választékban.

Kedvezményes *Margit fürdő-jegyek* elárúsítása.

x **Hölgyek érdekében!** Nagymaradék vásár! Legfinomabb és legdivatosabb nőruhákalmék az őszi és téli idényre, ugyszinte *blous selymek, gyapju* és *pamut flanelek* feltűnő olesó árban **Mezey**

Gyulánál Piacz-u. 42. **Biedermann** ház. Nagy pénz megtakarítás!

x **Dr. Winkler Jenő.** Egyetemes orvos udor, *fogorvos.* Kossuth-utca 26. Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 3—5-ig. Minden *kedden* délelőtt 12—1 óráig szegénysorsu fogbetegeknek ingyen rendelés.

KÖZIGAZGATÁS.

x **Vidéki városok költségelőirányzata.** A vidéki városok közigazgatási hatóságai most mindenütt a jövő évi költségvetés megállapításával foglalkoznak. Említettük már, hogy *Szeged* városánál a hiány 50 százalék pótdát ró a lakosságra. *Arad*-nak szintén 497,940 korona hiánya van 1903-ra, a mi 61 százalék pótdát jelent. *Szombathely* 774,588 korona szükségletével szemben 558,318 korona bevételt mutat ki, tehát itt fedezetlen 216,269 korona s ennek fedezésére a tavalyi 55 százalék helyett az idén a város polgárságát 65 százalékos pótdát fogja terhelni. *Szombathely* ujabban óriási mértékben haladt, fejlődött, valódi nagyvárosias utcáin ragyognak a szebbnél szebb hatalmas paloták, középületek, robog a villamos az aszfaltozott városon keresztül-kasul; de a gazdasági pangás oly nyomasztó, hogy a város lakossága a 63 százalékos pótdát mint elviselhetetlen terhet kétségbeeséssel fogadja. — Ezek után örvendetesnek kell jelezniük *Debrecen* tanácsában azt a törekvést, hogy a mi terheinket kisebbíteni iparkodik. Ugy értesülünk, hogy a betervezett költségvetési előirányzatból a felügyelő bizottság kétszáz ezer koronát meghaladó összeget törölt, miáltal a pótdát aránya kedvezőbbé válik a tavalyinál.

x **A vármegyei pénztárak államosítása.** A belügyminiszter körrendeletet intézett *Hajdúvármegye* törvényhatóságához, melyben tudatja, hogy a vármegyei pénztárainak államosításáról szóló törvény 1903. január 1-én lép életbe. A miniszter egyúttal értesítette a törvényhatóságokat, hogy a vármegyei pénztári hivatalnokok ezen időtől kezdve az adó hivatalokhoz osztatnak be és fizetésüket az államtól fopják kapni.

x **Adókövetési lajstrom.** *Lovassy* Károly az adóügyi osztály főnöke értesíti az adófizető közönséget, hogy a nyilvános számadásra kötelezett egyesületek és vállalatok adójának 1902 évi követési lajstroma a városi adóügyi irodában (Emelet 30 szám) szeptember 26-tól október 5-ig közszemlére lesz kitéve; hol is a hivatalos órák ideje alatt bármikor megtekinthető.

x **Városi szervezeti szabályzat.** Igen fontos ügyet tárgyal ma délután fél 4 órakor *Debrecen* város tanácsa *Komlóssy* Artur h. polgármester elnökle alatt. Teljes tanácsülésben ma délután döntenek a városi szervezeti szabályzat tervezete felett, mely már a legközelebbi közgyűlés napirendjének is egyik legfontosabb tárgyát képezi. Ez a szabályrendeleti tervezet szoros összefüggésben áll ugyanis a jövő évi költségvetéssel, lévén benne szó a tisztviselői fizetések-ről, esetleges új állások szervezéséről.

IRODALOM.

Mátyás király emléklap. Október hó 12-én leplezik le nagy ünnepélyek között Mátyás király szobrát. Ez alkalomból a szoborbizottság hozzájárulásával dr. Perl Alfréd kolozsvári hírlapíró szerkesztésében Mátyás király emléklap cím alatt egy illusztrált díszmunka jelenik meg, melybe hazánk legjelesebb írói és a közélet számos előkelő szereplője irt cikkeket. E díszes, képekkel ellátott mű célja a Mátyás kultusz terjesztése. Hogy e cél minél sikeresebben elérhető legyen, a 6-8 ivre terjedő mű ára 50 fillérben állapították meg. — A mű körülbelül 100.000 példányban jelenik meg és megrendelhető a Mátyás király emléklap kiadóhivatalában Kolozsvárt, Szentlélek-utca 2. sz. a. Viszontelárusítóknak kedvezményt is ad a kiadóhivatal.

SZINHÁZ.

Színházi műsor:

Szept. 30. Megnyitó előadás. 1. Ünnepi nyitány. 2. Előljáró beszéd. 3. Himnusz. 4. Szombatosok.

Okt. 1. Lotti ezredesei. Itt először.

Okt. 2. Lotti ezredesei.

Okt. 3. X. asszony. Itt először.

Okt. 4. X. asszony.

Okt. 5. Délután: A lengyel zsidó. Este: Flórián szerelme. Itt először.

Okt. 6. Kuruc Feja Dávid.

— (Hét órákor vagy félnyolckor?)

Most az új színházi év megkezdése előtt sokan fordultak hozzánk azzal a kérdéssel, nem fognak-e a színházi előadások ezentúl 7 óra helyett félnyolckor kezdődni? Mi a magunk részéről a színház és a közönség érdekében egyaránt helyes intézkedésnek tartanók, ha az előadások nemesak vasárnap, de mindennap félnyolckor kezdődnének. A főváros színházaiban ez már évek óta így van; pedig a vidéken ez még szükségesebb és fontosabb, mint Budapesten. A kereskedők egész héten csak azért nem mehetnek színházba, mert üzleteiket 7 óra után zárják. Aradon Zilahi Gyula, Kassán Komjáthy János most hozta be a félnyolc órai kezdést; Janovics szintén e szerint az órarend szerint tart előadásokat Szegeden. Fölötte hasznos és célirányos intézkedés lenne, ha a debreceni színház előadásai is állandóan félnyolckor kezdődnének.

— (Pénztár és igazgatói iroda.) Miután a színháznak külön irodai helyisége nincs, Makó Lajos igazgató a közönség kényelmére úgy intézkedett, hogy az eddigi pénztár mint iroda álljon a közönség szolgálatára s az eddigi délutáni pénztár legyen ezentúl nappali és esteli pénztár. Ennél fogva a csarnokban jobbra van a színházi iroda, balra pedig a pénztár.

— (Jegyek az első előadásra.) A rendes színházi pénztár hétfőn reggel 9 órákor nyílik meg először. A keddi bemutató előadásra jegyek már hétfőn válthatók a rendes pénztári órákban.

— (Az idej bérlés.) A színházi iroda azt jelenti, hogy az idej bérlés nagyobb a tavalyinál, mert az A., B. és C. bérlések támlásszék közönsége egyenlő szám-

arányban jelentkezett. A földszinti és első emeleti páholyokat, mint rendesen, az idej is egytől egyig kibérelték.

— (Intendáns nélkül.) Széll Kálmán mint belügyminiszter elhatározta, hogy gróf Keglevich István lemondása után az intendási állást egyelőre nem tölti be s rábízta az intendási ügyek vezetését Bezerédj Viktor miniszteri tanácsosra, a ki a belügyminiszteriumban az országos színészeti ügyeket esztendőnk óta ritka odaadással és buzgalommal intézi. Bezerédj most fejezte be a vidéki színészet kerületi rendszerének teljes szervezését. Bizonyos, hogy az ő fennhatósága alatt a Nemzeti Színház és a királyi opera igazgatói teljes erejében érvényesíthetik a művészeti célok szolgálatában tehetőségüket és tudásukat.

TÁVIRATOK.

A kiegyezési tárgyalások.

Bécs, szeptember 26. (Saját tudósítónk távirata.) Az autonóm vámtarifa és az ezzel összefüggő kiegyezési kérdések dolgában ma délelőtt 10 órákor újra folytatták a közös tanácskozást. A jelenlegi tárgyalások eddigi eredményeiről nyilvánosságra hozott részletek, mint mértékadó helyen mondják, teljesen alaptalan találgatások, mint a hogy nem is lehetnek mások, a mennyiben mindazok, a kik a tanácskozásban résztvesznek, a legkinosabban ügyelnek arra, hogy a tárgyalások lefolyására és eredményére nézve elvileg követendő titoktartás kötelességét meg ne szegjék; a minisztereken s a szakelőadókon kívül pedig ily közléseknek megbízható forrása nem lehet.

Bécs, szeptember 26. (Saját tudósítónk távirata.) A közös miniszteri tanácskozások itt ma délben fél egy óráig tartottak. Délután 4 órákor újból megkezdtek a tárgyalásokat, a melyek csak este felé értek véget. A miniszterek elhatározták, hogy még a holnapi napot is a tanácskozásoknak szentelik, tekintettel az óriási anyaghalmozatra. Nagyon valószínűnek látszik, hogy a tarifa tervezet végleges megállapítására még ezen kívül is szükség lesz egy összejövételre, melyen azután végérvényesen fognak határozni.

Gróf Széchenyi miniszter a Bécsben időző magyar miniszterek tiszteletére ma délben a tarifa tervezet tanácskozásainak végeztével nagy ebédet adott.

Az új országház hibái.

Budapest, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) Nagy feltűnést, sőt megdöbbenést kelt az a hír, hogy az új országház műmárvány oszlopai megrepedtek s hogy az oszlopok kijavítása újabb egy félmillió koronával fogja megterhelni az országház a nélkül is óriási építési költségeit. Ezzel szemben Ney Béla miniszteri tanácsos, az építési műszaki ellenőrzés vezetője ma kijelentette, hogy igaz ugyan, hogy a belső falakat borító márvány néhol megrepedt, de ez egy kis csiszolással kijavítható, jelentékenyebb kárról tehát szó sem lehet.

Amerikai bombamerénylet.

Washington, szept. 26. (Saját tudósítónk távirata.) Egy Mackeray nevű ember az itteni Arany Sas nevű szálloda kapuja alá bombát dobott. Harmine em-

ber lett a merénylet áldozatává, köztük maga a merénylő is, aki szerelmes volt a szállodatulajdonos leányába. A leány azonban nem akart a boldogtalan szerelmes neje lenni s az bosszújában vetemedett szörnyű tervének végrehajtására. A merénylő rögtön meghalt, a többi áldozat közül többen haldoklanak.

Fagy.

Jászberény, szept. 26. (Saját tudósítónk távirata.) Ismételt éjjeli fagyok a szőlőkben óriási kárt okoztak.

A burok kiáltványa.

London, szeptember 26. (Saját tudósítónktól.) Angol kormánykörökben azt hiszik, hogy a bur vezérek ismét Leydsra hallgatnak. Erre vall legalább a kiáltvány sértő hangja Anglia ellen. Chamberlein hír szerint kijelentette, hogy a kiáltvány után most már egyáltalában nem hajlandó többé szóba állani a bur vezérekkel.

Fokváros, szeptember 25. Két japán biztos négy havi körutat tett Dél-Afrikában, hogy meggyőződjenek róla, lehet-e Dél-Afrikában japán áruknak, úgy mint: könnyű butornak, luxus- és selyemáruknak fogyasztópiacot szerezni. Tanulmányaik eredményéről nagyon kedvező jelentést küldtek. A biztosok nemsokára Angliába utaznak.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 25. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinálát mérsékelte, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 26,000 métermázsra került forgalomba változatlan áron. — Egyéb gabonaneműek változatlanok. Idő: hűvös.

Buza októberre	6.89—90.
„ áprilisra	7.17—18.
Rozs októberre	6.16—17.
„ áprilisra	6.32—33.
Zab októberre	5.65—67.
„ áprilisra	5.95—96.
Tengeri szeptemberre	0.00—00.
„ májusra	5.56—57.

FORVÉNYKEZÉS.

Rabló cigányszonny.

Esküdtszéki tárgyalás.

Saját tudósítónktól.

— szept. 27.

Ráncosképi vén cigányszonny rablási ügyével foglalkozott tegnap egész nap a debreceni esküdtbíróóság. A tárgyalás elnöke dr. Szeőke István. Szavazóbírák Kolbenhayer Kálmán és Tatay Ferenc. A vádhatóság képviselője Horváth István kir. alügyész, a védelemé Lukács Emil dr. debreceni ügyvéd volt. A tárgyalás elején a következő esküdteket sorolták ki: Fekete Jakab, Sesztina Jenő, dr. Reichard Manó, Szentesy János, dr. Kocsár Gábor, Török Bálint, László Albert, Polgári József, Lackó Károly, Kiss Lajos, Szikszay Géza, Bányay József. Pótesküdt: Nagy Béla.

(A vádlott és a vád)

Balog Lizi 60—70 éves cigányszonny ült a vádlottak padján azzal vádolva, hogy 1902. július 16-án a nagylétei országúton megállította Berki Ist-

vánné földmivesnőt, ki 9 hónapos gyermekét vitte a karján s midőn ez sem kártyát vettetni, sem pénzt adni nem akart, a földre rántva fojtogatta s pénzes zacskóját el akarta rabolni. Ebben azonban a közlő székérőre megzavarta s elmenekült. A vádlott mindent tagadott s folyton ezt hajtogatta:

— Egy Istenem, egy a lelkem, nem én tettem!

A fejét, mellét verdeste s folyton beszélt, úgy, hogy dr. Szeőke elnöknek minden percben rendre kellett őt utasítania. A szembesítésnél a sértettnek akart nekirohanni, de a börtönőr megakadályozta e szándékában.

(A sértett és a tanuk.)

Berki Istvánné megerősíti a tényállást, de több körülményre nem emlékszik, mert nagyon meg volt ijedve. A még kihallgatott négy tanu a sértett előadása mellett tanuskodik. A tanuk megíthetése után sorra kerültek a

(Szakértők.)

Dr. Isoó és dr. Láng törvényszéki orvosok szerint a vádlott teljesen egészséges, erős testalkatu nő. Bár a jobb kezének egyik ujján egy kis merevedés van, de ez munkájában nem zavarja. — Szerintök van a vádlottban oly erő, hogy Berkinével könnyen elbánhatott. Ezután még néhány iratot olvastak fel.

(A perbeszéd.)

Horváth István kir. alügyész vádbeszédében teljesen bizonyítottnak látja a Balog Lizi bűnösségét és kéri az esküdteket, hogy a feltett két kérdésre igennel illetve nemmel feleljenek. Dr. Lukács Emil hosszú eszmegazdag beszédében cáfolja az ügyész állításait s felmentő határozatot kér az esküdtektől. — Dr. Szeőke elnök szép szavai után az esküdtek visszavonultak.

(A verdikt és az ítélet.)

Hat óra tájban hirdette ki dr. Kocsár Gábor az esküdtek határozatát, mely szerint Balog Lizit hétnél több igennel bűnösnek mondták ki. Az esküdtszéki bizottság aztán az esküdtek igazmondása alapján Balog Lizit rablás büntetésének kísérletéért nyolc hónapi börtönre ítélte. A börtönbüntetésből két hónapot kitöltöttnek vettek. A királyi ügyész megnyugodott, de a vádlott és védője enyhítés céljából semmisséget jelentett be.

§ Holtánnyilváníítás. Káplár Péter h.-bösörmeényi lakos kérvényezte a kir. törvényszéknél apja Káplár Demeter holtánnyilváníítását. A kir. törvényszék tegnap hozott határozatával elrendelte, hogy amennyiben Káplár egy év alatt nem jelentkeznék, holtá fog nyilvánítani.

Regénycsarnok.

A szép színész nő.

A Szabadság számára írta: Rudnyánszky Gyula.

Folytatás. 5.

I.

Szegény kicsike, reszketett mint a nyárfalevél és azt hitte, hogy a vesztőhelyre megy, mikor a forró levegőjű, szűk, alacsony öltözöbe belépett, a hol már a hely nagyrészét elfoglalta a cifra páva, a ki gunyos pillantással nézte végig az illedelmesen jó estét kívánó gyermeket.

— No szentem, remélem volt a templomban és imádkozott és meggyónt, mielőtt ide jött? — kérde csufolódva. Aztán a jólelkű adva folytatá: Tudja-e kicsikém, mit suttognak a kulisszák közt? Az a hír járja, hogy ki fogják magát fűtyölni. Hja, lelkem nem szabad ám egy színésznőnek olyan rátartósnak lenni. Haragszanak rá, mert nagyon komolyan adja a szent életét. Pedig higgye meg édesem, nincs veszedelmesebb publikum a visszautasított udvarlónál. Különösen a járásbíró, valami Tordai Lajos, készül maga ellen agitálni. Mondja csak, irt magának? Vagy meglátogatta és nagyon udvariatlan volt?

— Nem ismerem azt az urat, most hallom a nevét először! — mondá Klára csaknem sirva.

Rózsa Szilvia sem ismerte azt az urat, csupán annyit tudott róla, hogy igen komoly férfi s a kaszinóban elité. Ő leg nyilatkozott a Szilvia-féle zajos multu színésznőkről. Ez éppen elég volt Szilviának arra, hogy a járásbíró nevét mindenféle hazugságokkal és rágalomokkal hozza kapcsolatba.

Folytatta a győtrést. Izzgatta, ijesztette, keserítette a szegény leányt, csak azért, hogy elrontsa az estéjét. És Klárának mindezt hallgatnia és tűnie kellett öltözködés közben. Szemében könny szivárgott, torkát fojtogatta a sirás. Legjobb szeretett volna mindent letépni magáról és jutni messze, messze, a hol többé hirt nem hallana a szinpadról, erről a káprázató fényü, de butermő világról, mely a csillogó drágagyöngyöket agyongyótrótt, megrepesztett szivek mélyéből szedi.

Hányszor gondolta el magában hogy nem való ő színésznőnek mert arca pirja mindig keresztül tör a festéken és könyvei gyakran lemossák ajkairól a pirosítót. Nem tudja magát kellelni, nem képes az egész világnak élni, nem tanult meg jól hazudni csábítani, cifrálni; csak olyan ő szegényke a maga egyszerű becsületességével, tiszta nyíltságával, naiv álmaival ezek közt az üresfejű, léha, felületes, epéjű, marakodó és alattomos vándorölgányok közt, mint a buza- virágok a pipacsok tövében!

A kinos érzet csak akkor szállt el a szívéből, mikor harmadikat csengettek és Mezei Klára a szinpadra lépett.

Itt már nem győtrheti senki; itt lelke egyszerre kiemelkedett a földi világ porából és az alkotás ihletének szárnyán a művészet birodalmába röppent.

Megkezdődött az előadás Rózsa Szilvia gögösen tartotta kezében a doktor kisasszony fekete botját és nagyokat koppintott vele a göresös padlóra, mielőtt a közönség elé lépett.

Folyt. köv.

Az októberi egy hónapra egy kisegítő ispán

kerestetik.

Jelentkezők kéretnek f. hó 28-án vasárnap d. e. 11-12 óráig iparbank palota 1-ső emelet 21 sz. a.

Eladó homokkerti szőlők.

1.) Egy remek fekvésű, jó karban levő, 2146 [] öl területén, rajta levő uri lakkal, parkirozott udvarral jó ivó vízzel.

2.) Egy szintén remek fekvésű jókarban levő 3636 [] öl területű, igen jó termesű szőlővel beültetve.

Jutányos árakban eladók.

Tulajdonos lakik:

Homokkert 165 sz. a.

M. A. vasutak menetrendje
1902. május hó 1-től.

Debreczenből indul:		ó.	p.	
Budapest felé (gyorsvonal)	d. u.	4	16	
Budapest felé (gyorsvonal)	reg.	9	01	
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12	36	
Budapest—Nagyvárad felé	este	10	27	
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden	déli	12	—	
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8	10	
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	2	56	
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7	58	
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2	56	
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12	17	
Csak Szatmárig	reg.	5	10	
Miskolc—Kassa felé	reg.	8	22	
Miskolc—Kassa felé	este	6	57	
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4	01	
	m. áll. v.-től	reg.	5	28
	vásártérről	reg.	5	51
H.-Bösörmeény—	m. áll. v.-től	d. u.	4	06
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről	d. u.	4	15
	m. áll. v.-től	d. e.	11	20
	vásártérről	d. e.	11	20
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reg.	4	42	
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	5	—	
Ohat-Kócs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4	21	
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4	31	
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9	25	
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4	31	
Budapestre érkezik:				
A reggel 9 ó. 10 p.-kor induló gy. v.	d. u.	1	40	
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz. v.	este	8	50	
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz. v.	reg.	5	10	
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v.	este	9	40	
Budapestről Debreczenbe indul				
A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező sz. v.	reg.	6	50	
A d. u. 1 ó. 36 p.-kor érkező sz. v.	reg.	8	30	
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v.	d. u.	2	00	
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v.	este	7	05	
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v.	este	9	15	
(P. Ladányig gy. v. átszállítással)				
Debreczenbe érkezik:				
Budapest felől gy. v.	d. e.	11	44	
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3	36	
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este	6	26	
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2	33	
Budapest felől	reg.	7	42	
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5	03	
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7	32	
" " " " " " " "	d. u.	12	16	
" " " " " " " "	d. u.	3	56	
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10	12	
Csak Szatmárról	este	6	45	
Kassa—Miskolc felől	reg.	8	07	
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	reg.	7	53	
Kassa—Miskolc felől	déli	12	07	
	vásártérre	este	6	04
	máv.-hoz	reg.	8	17
B.-Sz.-Mihály—	vásártérre	reg.	8	11
H.-Bösörme. felől	máv.-hoz	este	6	34
	vásártérre	este	6	25
	máv.-hoz	d. u.	8	30
F.-Abony felől vásártérre	d. u.	5	30	
" " " " " " " "	d. u.	5	45	
Ohat-Kócs—Polgár felől vásártérre	d. u.	7	42	
" " " " " " " "	reg.	8	—	
Derecske—Nagy-Léta felől	reg.	7	18	
" " " " " " " "	reg.	8	13	

U j b o r .
 Ma, azaz 27-ik én
 este a Vasuthoz ezimzett
 vendéglőbe házilag készült
hurka és galuska

estélyt rendezek. A melyre
 az igen tisztelt közönsé-
 get tisztelettel meghívom :

Fógel Ferencz
 vendéglős.

Hunyadi-u. 28.

Megérkeztek
a legújabb
női ruhaszövetek,
Francia flanelek,
mosó vellezek,

szőnyegek
Donogán és Somossy
 Kunz József és Társa utódai.
 Vászón készfahernemű raktárába.
 Debreczen, Kistemplom-bazár.

Olcsóbb, mint bárhol!
Pásztor Gyula és Társa
 vas-, szerszám- és rézárú-kereskedése.
DEBRECZEN, — CSAPÓ-UTCZA,
 Bank-ház.

A nagyközönség szives figyelmét
 van szerencsénk felhívni **vas-, acél-
 és rézárú-kereskedésünkre. Debreczen,
 Csapó-utca elején.**

Gazdasági eszközök: Lánczos
 (Sack) ekék,
 mindenféle ekerészek és kézi szerszámok.
 Vasboronák, lánczok. Angol gépszij és
 gépfelszerelések.

Haztartási cikkek: Takarék tűz-
 hák, konyhaedények, solingeni evő szerek,
 ollók és zsebkések. Épület és butor vasa-
 lások. Műszerek minden kézműves szá-
 mára mérsékelt árak mellett.

Épület vasgerendák: falkötő va-
 sak és fe-
 déllemezek külön ajánlat szerint.

Vadászati kellőkek: Vadászfegy-
 verek, revol-
 verek és töltények, ugy szinte mindenféle
 hozzávaló felszerelések igen jutányos árak
 mellett.

**Vidéki megrendelések pontosan
 és gyorsan eszközöltetnek**

1 Kó. tenes konyha edény 65 kr.

1 Kó. tenes konyha edény 65 kr.

Hirdetések
 a SZABADSÁG napilap számára . . .
jutányos áron felvételnek.

Jersan-Cacao
Vastartalmu táp- és erősítőszér, vérképző és idegszilárdító
 kellemes ízzel, könnyű emésztéssel.
Tessék az orvosoknál tudakolni.
 Kapható minden gyógyszerárban.
 Főraktár Hajdumegye számára
Muraközy László gyógyszerészrel

**Talán Angliában
 volt az idén?**
 Kérdik minduntalan azon uraktól, kik a modern
 szabasu és feltűnő elegáns szürkés-fekete Raglan-fel-
 öltöket és öltönyöket viselik . . . Holott ezen izlőses
 angol ruhák a NEUMANN M. cs. és kir. udvari szál-
 litó férfi-, fiu- és gyermekruha-telepéből (Debreczen,
 Piacz-utca 49., a m. kir. postával szemben) származnak.

MEGHÍVÁS
a debreczeni termény és áruraktár részv.-társaság
 1902. szeptember hó 28-án, d. e. 10 órakor
 a városháza kistanácstermében tartandó
XV. évi rendes közgyűlésére.
TARGYAK:
 1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság évi jelentése.
 2. Határozathozatal a lefolyt 1901—1902. évi üzleti év zárszámadása
 és a felmentvény megadása tárgyában.
 3. Határozathozatal a nyereség felosztása és az osztalék megállá-
 pitására nézve.
 4. Egy a sorrend szerint kilépő és egy elhalálozott igazgatósági tag
 helyének választás utján való betöltése.
 Debreczen, 1902. aug. 19.
Az igazgatóság.
 JEGYZET: A közgyűlésen résztvenni szándékozó részvényes köteles részvényeit
 a közgyűlés előtt legalább 1 nappal a társaság pénztáránál, vagy a debr. első takarékpénztárnál, vagy a debreczeni ipar és keresk. banknál — térítvény és igazoló jegy ki-
 szolgáltatása ellenében — letenni. A zárszámadások 8 nappal a közgyűlés előtt a tár-
 saság hivatalos helyiségében a részvényesek rendelkezésére állanak.

Debreczen, nyomtatott László József könyvnyomdájában.